

NATO I EU

NATO I SISTEMI KOLEKTIVNE BEZBJEDNOSTI

DECEMBAR 2018

MR NEMANJA STANKOV

A series of several parallel white lines of varying thicknesses, slanted diagonally from the bottom-left towards the top-right, located on the right side of the blue background.

SVIJET NAKON HLADNOG RATA

- ▶ Promjena političkog konteksta u svijetu
 - ▶ Dani (godine) su odbrojane?
 - ▶ Jedinstven pristup?
 - ▶ Krize i reforme u hodu
 - ▶ Londonska deklaracija 1990. – vojna i politička organizacija
 - ▶ Novi strateški koncept savezništva – Rim 1991.
 - ▶ Evropski odbrambeni identitet (collective defence)
-

REFORMA NATO-A

- ▶ Briselska deklaracija (1992. i 1994.)
- ▶ Operacije održavanja mira – NATO i WEU (Partnerstvo za mir)
- ▶ Završni dokument iz Berlina (1996.)
- ▶ Tri cilja Saveza: osiguranje uspješnosti (CJTF), očuvanje i jačanje transatlanskih veza, jačanje evropskog odbrambenog i bezbjednosnog identiteta
- ▶ Madrid 1997. (Mađarska, Češka i Poljska)
- ▶ Vašington 1999. „Stategijski koncept Saveza“
- ▶ Direktna saradnja sa EU

NATO I EU

- ▶ Od osnivanja 1957. WEU postepeno gubi uticaj
- ▶ Ulazak VB u EU
- ▶ Savjetodavno tijelo (vojna moć je u NATO strukturama)
- ▶ Forum za diskusiju, pogotovo u situacijama političkih kriza SAD-a i SSSR-a
- ▶ EZ (Hag) Evropa bez evropske bezbjednosti?

NATO I EU

- ▶ Prvo djelovanje WEU je u Persijskom zalivu 1987-1991.
- ▶ „Out of area“
- ▶ Neutralnost
- ▶ Uklanjanje mina – pojedinačne zemlje
- ▶ Forum za koordinaciju
- ▶ Napad Iraka na Kuvajt 1990 – 1991.– pomorske blockade
- ▶ Jasno zauzimanje strana

WEU

- ▶ Maastricht 1991-1992.
- ▶ U posthladnoratovskom sistemu WEU treba biti zadužena za pitanja evropske odbrane i bezbjednosti
- ▶ Pitanje: gdje je mjesto WEU u sistemu NATO i EU?
- ▶ Francuska i Njemačka – integracija u EU i osamostaljenje od NATO
- ▶ EU nije potpuna bez odbrambene komponente
- ▶ Kompromis za Maastricht – savjetovanje umjesto zahtjeva za djelovanjem

WEU

- ▶ Velika Britanija: njegovanje dobrih odnosa
 - ▶ Razmatranje pitanja istog dana
 - ▶ Isti predstavnici u tijelima organizacija
 - ▶ Protivljenje potpunom spajanju
 - ▶ Pitanje neutralnih zemalja
 - ▶ WEU treba da bude veza između EU i NATO (evropski stub odbrane)
-
- A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying lengths, slanted upwards from left to right, located in the bottom right corner of the slide.

WEU

- ▶ Matriht – CFSP
- ▶ WEU kao forum gdje se raspravlja o bezbjednosim pitanjima, ali i realizuju odbrambene politike
- ▶ WEU kao odbrambena komponenta
- ▶ Matrihtske deklaracije – predstavnik WEU u EU prilikom rasprave o bezbjednosnim pitanjima
- ▶ WEU izmedju EU i NATO?

PETERSBERŠKA DEKLARACIJA

- ▶ WEU Savjet Ministara 1992.
 - ▶ Jačanje WEU i evropske odbrane
 - ▶ Povećanje operativne uloge
 - ▶ Jačanje veza WEU i država članica EU i NATO
 - ▶ Peterberški ciljevi: peacekeeping, peacemaking, crisis management
 - ▶ WEU angažman u širokoj lepezi mirovnih operacija u ime EU
-

WEU I NATO

- ▶ Šta to znači za NATO?
- ▶ Preuzimanje više odgovornosti za evropsku odbranu
- ▶ Vojne operacije predviđene Peterbuškim ciljevima prevazilazile su okvir Vašingtonskog ugovora o stvaranju NATO saveza (embargo i Jugoslavija)
- ▶ Međutim, i dalje primarna uloga NATO-a

USPJEH PETERBERŠKIH CILJEVA?

- ▶ Kasna i neefikasna akcija WEU
- ▶ Nepostojanje jedinstvenog komandnog sistema, vojske itd.
- ▶ a) nesuglasice o načinu postizanja ciljeva
- ▶ b) neutralne zemlje u EU
- ▶ c) jedinstvene snage, jedinstveno zapovjedništvo
- ▶ d) operativna sredstva (NATO)
- ▶ e) ograničenje na ispunjavanje humanitarno-civilnih zadataka

NATO I WEU

- ▶ Neuspjeh WEU veže se i za nerazvijanje ESDI (European Security and Defence Identity)
- ▶ U vezi sa ovim nedostacima Vašington predlaže koncept Combined Joint Task Force CJTF
- ▶ Vojne strukture organizovane kako bi sprovele određeni zadatak, uz korišćenje kapaciteta različitih vodova vojske (pješadija, mornarica, vazduhoplovstvo itd.) koordinisano od strane nekoliko država članica
- ▶ Koncept je formalno usvojen u Berlinu 1996.
- ▶ Kako CJFT jača WEU i EU?

NATO I WEU

- ▶ Tri tipa CFJT :
- ▶ NATO- only
- ▶ NATO-plus
- ▶ WEU-led (samostalno preduzimanje vojnih akcija)
- ▶ Vojnotehnološka oprema i druga sredstva NATO saveza
- ▶ NATO plan je da CFTJ budu primarno angažovane na akcijama koje korespondiraju Peterberškim ciljevima, odnosno onim akcijama koje ne podliježu članu 5. Vašingtonskog ugovora

NATO I EU

Različita viđenja evropskog jedinstva unutar same Evrope

Velika Britanija i Francuska

- ▶ I. velike, *large-scale* operacije,
- ▶ 2. srednje, *medium-scale* operacije,
- ▶ 3. male, *smalle-scale* operacije,
- ▶ Sukob na relaciji Francuska- SAD (WEU-led CJTF)

BRITANSKO- FRANCUSKI SASTANAK U ST. MALOU

- ▶ Article 2. To this end, the Union must have the capacity for autonomous action, backed up by credible military forces, the means to decide to use them, and a readiness to do so, in order to respond to international crises.
- ▶ Započinje proces stvaranja ESDP
- ▶ Primat EU u odnosu na WEU
- ▶ NATO pozdravlja napore na stvaranju evropske odbrane
- ▶ 50. godišnjica Vašingtonskog ugovora

BERLIN PLUS – VAŠINGTONSKI SAMIT

- ▶ Vašingtonska deklaracija i „Strategijski koncept Saveza“
- ▶ Razvoj ESDP isključivo unutar NATO-a
- ▶ Saradnja na odbrambenom i bezbjednosnom planu sa EU ne sa WEU
- ▶ Berlin Plus (EU NATO deklaracija o ESDP 2002)
- ▶ Evropska unija na samitu u Kelnu 1999. i zvanično usaglašava svoju politiku sa načelima NATO-a (Common European Policy on Security and Defence)

HELSINKI

- ▶ 1999. Izgradnja temelje za CFSP i ESDP
- ▶ a) zajednički cilj u smislu vojnih sposobnosti
- ▶ b) strukture neophodne za ispunjavanje prvog cilja
- ▶ c) potreba za procedurama konsultacija članica NATO-a i nečlanica EU
- ▶ Evropske snage za brzu intervenciju
- ▶ Institucionalna reforma EU: Odbor za politička i bezbjednosna pitanja, Vojni komitet, visoki predstavnik EU za zajedničku spoljnu i beubjednosnu politiku,
- ▶

Hvala!

